

การวิเคราะห์ปัจจัยแรงจูงใจผลักและดึงของนักท่องเที่ยวต่างชาติ
ต่อการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต
An Analysis of International Tourists' Push and Pull Motivation Factors in
Wellness Tourism A Case Study of Phuket

กัญญาพัชร พัฒนาโกคินสกุล¹ เสรี วงษ์มณฑา²
กาญจน์ภา พงศ์พนรัตน์ เชี่ยวชาญ³ ณัฐรินทร์ ปริวงศ์กุลธร⁴
Kanyapat Pattanapokinsakul, Seri Wongmontha,
Kannapa Pongponrat Chieochan, Nuttharin Pariwongkhuntorn

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต 2) เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจผลักและดึงของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต และ 3) เพื่อศึกษาประชากรศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจผลักและดึงของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต โดยทำการศึกษาเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบตามสะดวก และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า 1) นักท่องเที่ยวที่การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 25 – 39 ปี สถานะสมรส ไม่นับถือศาสนา สัญชาติยุโรป การศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า อาชีพพนักงานบริษัท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2,501-3,500 ดอลลาร์สหรัฐ 2) ปัจจัยผลักสูงสุด คือ การผ่อนคลายและการหลบหนี ปัจจัยดึงสูงสุด คือ ราคา และ 3) ปัจจัยเชิงประชากรศาสตร์ ด้านเพศ อายุ สถานะ ศาสนา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่ความแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตแตกต่างกัน แต่นักท่องเที่ยวที่มีสัญชาติ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมา

Received: 2024-09-03 Revised: 2024-09-12 Accepted: 2024-09-15

¹ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา; Ph.D. Candidate (Tourism and Hotel Management), College of Management, University of Phayao, Bangkok. Email: Kanyapat.p@pkru.ac.th

² รองศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา; Associate Professor Dr. in Tourism and Hotel Management, College of Management, University of Phayao, Bangkok. Email: seri.wo@up.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาโท MSD และ ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาตรี BSI, วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; Associate Professor Dr. in Graduate Program Director of MSD and Undergraduate Program Director of BSI, Innovation College, Thammasat University. Email: kannapap@hotmail.com

⁴ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว โรงแรม และธุรกิจบริการ วิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา; Lecturer in Tourism Hotel, and Service Business Management, College of Management, University of Phayao, Bangkok. Email: nuttharin.pa@up.ac.th

ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ บุคลากร รวมถึงวางกลยุทธ์การตลาดให้มีประสิทธิภาพเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตในอนาคต

คำสำคัญ (Keywords) : นักท่องเที่ยวต่างชาติ; แรงจูงใจ; การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

Abstract

The aims of this research were 1) to investigate the demographic profile of international tourists traveling for wellness tourism in Phuket, 2) to study factors influencing international tourists' push and pull motivation for traveling wellness tourism in Phuket, and 3) to compare the different between demographic variables and push and pull motivation for traveling wellness tourism in Phuket. This study utilized a quantitative research approach by surveying 400 convenience samples from the international tourists traveling in wellness tourism in Phuket. The data analysis involved descriptive statistics.

The result revealed that 1) most international tourists traveling for wellness tourism in Phuket were male, aged 25–39 years, with married status, no religion, European nationality, a master's degree or higher, an employee, and an average monthly income of 2,501–3,500 US dollars. 2) The main push factor was relaxation and escape; the main pull factor was price. And 3) the different demographic factors (gender, age, status, religion, occupation, and monthly income) affected the push and pull motivation of the international tourists traveling for wellness tourism in Phuket differently. However, the tourists with different nationalities and education levels had no different opinions on the motivation of the international tourists traveling to promote wellness tourism in Phuket. These research findings can provide valuable insights for enhancing product development, wellness tourism services, staff training, and implementing effective marketing strategies to support the future of wellness tourism in Phuket.

Keywords: international tourist; motivation; wellness tourism

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันทั่วโลกเปลี่ยนผ่านจากยุค ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) สู่ยุควิถีชีวิตถัดไป (Next Normal) และเข้าสู่สังคมสูงวัยที่ส่งผลให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการทางการแพทย์ การดูแลสุขภาพที่มีความเฉพาะด้านและคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น โดยมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยและสุขอนามัยเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้นักท่องเที่ยวหรือผู้บริโภคมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป กล่าวคือ นักท่องเที่ยวได้หันมาให้ความสำคัญสุขภาพและให้ความสำคัญกับเรื่องความสะดวก สบาย สุขอนามัย ความปลอดภัย และความยืดหยุ่นในการให้บริการการท่องเที่ยวมากขึ้น (Tourism Authority of Thailand, 2021) จึงทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเริ่มเป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการท่องเที่ยวพักผ่อนไปพร้อมกับฟื้นฟูสุขภาพกายและ

จิตใจ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกลายเป็นตัวเลือกอันดับต้นๆสำหรับนักท่องเที่ยวในยุค Next Normal ที่ตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการฟื้นฟูสุขภาพ

โดยตลาดของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพไทยมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ในเอเชีย (รองจากจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย) เช่นเดียวกับตลาดสปา (รองจากจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้) เป็นการบ่งชี้ถึงประสบการณ์ด้านสุขภาพที่มีอยู่มากมายในประเทศ นอกจากนี้ประเทศไทยยังอยู่ในอันดับที่ 17 ของโลกในด้านการแพทย์แผนโบราณและการแพทย์เสริม และอันดับที่ 18 ในด้านการกินเพื่อสุขภาพ โภชนาการ และการลดน้ำหนัก การบำบัดแบบไทยดั้งเดิมและการบำบัดด้วยสมุนไพรซึ่งมักจะรวมอยู่ในระบบสปา โดยการนวดแผนไทยก็เป็นหนึ่งสิ่ง que สร้างชื่อให้ประเทศไทยในวงการสปาทั่วโลก โดยสถาบันโกลบอลเวลเนส (Global Wellness Institute; GWI) ได้ประกาศให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ 3 ที่ได้รับการปึกหมุดลงใน “ภูมิศาสตร์เวลเนส” (Geography of Wellness) (Global Wellness Institute, 2022)

Global Wellness Institute ได้กล่าวว่า ตลาดท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทยมีมูลค่าถึง 200,000 ล้านบาทและมีอัตราการเติบโตสูงถึงร้อยละ 7 ซึ่งกลุ่มตลาดหลักของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะเป็นกลุ่มลูกค้าชาวต่างชาติสูงถึงร้อยละ 80 และลูกค้าชาวไทยเพียงร้อยละ 20 และในปี 2020 นักท่องเที่ยวประเภท Wellness Tourism มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ 1,601 เหรียญสหรัฐต่อหัว ซึ่งสูงกว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวทั่วไป 35% (Global Wellness Institute, 2020) จึงส่งผลให้ธุรกิจเกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น ที่พักเชิงสุขภาพ สปา คลินิกสุขภาพและความงาม ร้านอาหารสุขภาพ สนามบินเชิงสุขภาพ เป็นธุรกิจที่มีแนวโน้มการขยายตัวที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจโรงแรมเชิงสุขภาพ เนื่องจากธุรกิจนี้สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักได้โดยตรงและสามารถต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มจากการให้บริการในที่พักรวมถึงการนำเสนอกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพร่วมกับห้องพัก

ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงได้มีการวางแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทยเป็นหนึ่งในประเภทการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่ประเทศไทยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาและยกระดับมาตรฐานสินค้า บริการ บุคลากร ผู้ประกอบการ แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และห่วงโซ่มูลค่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565-2570) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง ยิ่งไปกว่านั้นแผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ต 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ต 20 ปี (พ.ศ. 2566-2585) ยังได้มีการวางแผนเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนว่าจะพัฒนาและส่งเสริมจังหวัดภูเก็ตให้เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสปา (Medical & Wellness Hub) ในระดับมาตรฐานนานาชาติ (Phuket Provincial office, 2022)

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจังหวัดภูเก็ตจะมีความพร้อมแต่ก็ยังคงต้องมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับอีกหลายๆด้านเพิ่มเติม เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่จังหวัดภูเก็ตมากขึ้น และเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการด้านสุขภาพในการวางแผนรองรับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอนาคต (Chusri and Lalitsasivimo, 2020: 223-224) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติยังมีจำนวนน้อยโดยเฉพาะในช่วงหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติม เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติในจังหวัดภูเก็ต และยังไม่มียานวิจัยก่อนหน้านี้ที่นำเสนอประสมทางการตลาด

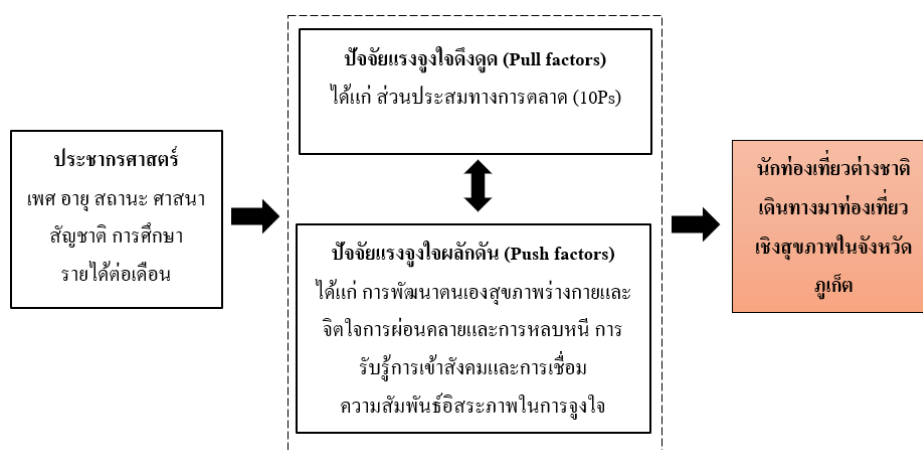
(10As) มาปรับใช้ในการศึกษาแรงจูงใจด้านปัจจัยดึง (Pull factors) ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยฉบับนี้จึงสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการเติมเต็มช่องว่างงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นได้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจผลักดันและดึงของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต
3. เพื่อศึกษาประชากรศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจผลักดันและดึงของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การทบทวนวรรณกรรมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษา ได้แก่ 1) นิยามและองค์ประกอบของการบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 2) ทฤษฎีแรงจูงใจผลักดันและดึง (Push and Pull Motivation Theory) 3) แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (10Ps) สามารถกำหนดเป็นกรอบการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ด้านข้อมูลประชากรศาสตร์ ด้านปัจจัยแรงจูงใจผลักดันและดึงของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพจังหวัดภูเก็ต และด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจผลักดันและดึงของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ สปา ร้านอาหาร

สุขภาพ คอร์สเรียนมวยไทย ความงาม และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเป็นประชากรที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงใช้การคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจน ของ คอแครน (Cochran, 1997: 76) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 0.05 ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 385 คน เพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนของข้อมูลจึงเก็บแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ กำหนดพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภูเก็ต

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา คือ ระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือหลักในการวิจัย ใช้เกณฑ์ให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของ (Rating Scale) ซึ่งแต่ละคำถามนั้น มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยการใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล (Sinjaru, 2005 : 146) และ เป็นลักษณะแบบสอบถามปลายปิด (Closed End) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและกำหนดตัวแปรปัจจัยแรงจูงใจหลักและสิ่งที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต จากการทบทวนวรรณกรรม (Crompton, 1979: 408-424; Moolla, 2012; Poom a phinunt and Weerakit, 2018: 89–109; Wongmonta, 2022) สามารถแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ ส่วนที่ 2 แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต และ ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

งานวิจัยฉบับนี้ได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Content Validity Test) และทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม และวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item-Objective Congruence, IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลข้อมูลด้านประชากรศาสตร์และแรงจูงใจของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานะ ศาสนา สัญชาติ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน และอธิบายระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : One-way ANOVA) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพื่อทดสอบผลกระทบระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการศึกษาข้อมูลประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 50.2 อยู่ในช่วงอายุ 25 – 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.5 มีสถานะแต่งงานแล้วคิดเป็นร้อยละ 52.3 ไม่นับถือศาสนาคิดเป็นร้อยละ 38.3 มีสัญชาติยุโรปคิดเป็นร้อยละ 55.5 มีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 64.3 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทคิดเป็นร้อยละ 35.3 และ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2,501 – 3,500 ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 31.3

ตารางที่ 1 แสดงถึงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับแรงจูงใจหลัก (Push factors) ของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต

ปัจจัยแรงจูงใจหลักที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยว ต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพ (Push Factors)			
ปัจจัยแรงจูงใจหลักที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับแรงจูงใจ
1. การผ่อนคลายและการหลบหนี	4.39	0.86	มากที่สุด
2. อีสราภาพในการจูงใจ	4.07	0.73	มาก
3. สุขภาพร่างกายและจิตใจ	3.88	0.68	มาก
4. การรับรู้	3.82	0.85	มาก
5. การพัฒนาตนเอง	3.61	0.72	มาก
6. การเข้าสังคมและการเชื่อมความสัมพันธ์	3.50	0.79	มาก
รวมทั้งสิ้น	3.88	0.77	มาก

จากตารางที่ 1 สรุปผลการศึกษาระดับแรงจูงใจหลัก (Push factors) ของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจหลักของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) ($S.D. = 0.77$) และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายย่อยแต่ละด้าน พบว่า ด้านการผ่อนคลายและการหลบหนี ผู้ตอบแบบสอบถามมีแรงจูงใจหลักด้านการผ่อนคลายและการหลบหนีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.39$) ($S.D. = 0.86$) รองลงมา คือ ด้านอีสราภาพ ในการจูงใจ ผู้ตอบแบบสอบถามมีแรงจูงใจหลักด้านอีสราภาพ ในการจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) ($S.D. = 0.73$) ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ผู้ตอบแบบสอบถามมีแรงจูงใจหลักด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) ($S.D. = 0.68$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงถึงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับแรงจูงใจดึง (Pull factors) ของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต

ปัจจัยแรงจูงใจดึงที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยว ต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพ (10Ps) (Pull Factors)			
ปัจจัยแรงจูงใจดึงที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับแรงจูงใจ
1. ราคา	4.34	0.88	มากที่สุด
2. ลักษณะทางกายภาพ	4.32	0.79	มากที่สุด
3. บุคลากร	4.19	0.86	มาก
4. สถานที่	4.15	0.92	มาก
5. ผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ	4.13	0.90	มาก
6. กระบวนการให้บริการ	4.06	0.92	มาก
7. การจัดโปรแกรมกิจกรรมพิเศษและความสนใจเฉพาะในจุดหมายปลายทาง	3.93	0.80	มาก

ปัจจัยแรงจูงใจดึงที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยว ต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพ (10Ps) (Pull Factors)	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับแรงจูงใจ
8. การจัดรวมแพคเกจสินค้าและบริการ	3.82	0.81	มาก
9. การส่งเสริมการตลาด/ช่องทางการจัดจำหน่าย	3.63	0.83	มาก
10. การฝึกกำลังของเครือข่ายหุ้นส่วน	3.56	0.77	มาก
รวมทั้งสิ้น	4.01	0.85	มาก

จากตารางที่ 2 สรุปผลการศึกษาระดับแรงจูงใจดึง (Pull Factors) ของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจดึงของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตโดยรวมในระดับมากเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) ($S.D.=0.85$) และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายย่อยแต่ละด้าน พบว่า ด้านราคา ผู้ตอบแบบสอบถามมีแรงจูงใจดึงดูดโดยรวมต่อด้านราคาในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.34$) ($S.D.=0.88$) ด้านลักษณะทางกายภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามมีแรงจูงใจดึงดูดโดยรวมต่อด้านลักษณะทางกายภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.32$) ($S.D.=0.79$) ด้านบุคลากร ผู้ตอบแบบสอบถามมีแรงจูงใจดึงดูดโดยรวมต่อด้านบุคลากรในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.19$) ($S.D.=0.86$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบแรงจูงใจจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

ปัจจัยแรงจูงใจดึงและ ผลที่ส่งผลต่อ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ เดินทางมาท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ	ลักษณะทางประชากรศาสตร์ T-test & One-way ANOVA							
	p-value (เพศ)	p-value (อายุ)	p-value (สถานะ)	p-value (ศาสนา)	p-value (สัญชาติ)	p-value (ระดับ การศึกษา)	p-value (อาชีพ)	p-value (รายได้ ต่อเดือน)
ปัจจัยผลัก (Push factors)								
1. การผ่อนคลายและการ หลบหนี	.804	.003**	.262	.871	.139	.065	.224	.498
2. อีสราภาพในการจูงใจ	.009**	.087	.033*	.367	.354	.116	.544	.274
3. สุขภาพร่างกายและ จิตใจ	.734	.043*	.753	.054	.560	.097	.255	.578
4. การรับรู้	.299	.061	.131	.298	.089	.087	.322	.098
5. การพัฒนาตนเอง	.009**	.139	.491	.112	.142	.356	.412	.231
6. การเข้าสังคมและการ เชื่อมความสัมพันธ์	0.61	.128	.079	.139	.115	.87	.000***	.115
ปัจจัยดึง (Pull factors)								
7. ราคา	.000***	.199	.492	.171	.245	.256	.211	.144
8. ลักษณะทางกายภาพ	.000***	.062	.287	.093	.266	.321	.116	.547
9. บุคลากร	.011*	.081	.155	.288	.658	.224	.089	.654

ปัจจัยแรงจูงใจดีและ ผลึกที่ส่งผลต่อ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ เดินทางมาท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพ	ลักษณะทางประชากรศาสตร์ T-test & One-way ANOVA							
	p-value (เพศ)	p-value (อายุ)	p-value (สถานะ)	p-value (ศาสนา)	p-value (สัญชาติ)	p-value (ระดับการศึกษา)	p-value (อาชีพ)	p-value (รายได้ต่อเดือน)
10. สถานที่	.000*	.139	.064	.000***	.327	.152	.322	.173
11. ผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ	.005**	.072	.000***	.512	.940	.118	.154	.068
12. กระบวนการให้บริการ	.016*	.040*	.008**	.043*	.432	.128	.066	.135
13. การจัดโปรแกรมกิจกรรมพิเศษและความสนใจเฉพาะในจุดหมายปลายทาง	.000***	.061	.167	.283	.472	.265	.065	.145
14. การจัดรวมแพคเกจสินค้าและบริการ	.000***	.088	.096	.114	.189	.458	.077	.211
15. การส่งเสริมการตลาด/ช่องทางการจัดจำหน่าย	.001***	.000***	.113	.398	.067	.175	.122	.002**
16. การฝึกกำลังของเครือข่ายหุ้นส่วน	.067	.092	.172	.312	.111	.224	.096	.322

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$ *** $p < 0.001$

จากตารางที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ปัจจัยเชิงประชากรศาสตร์ ด้านเพศ อายุ สถานะ ศาสนา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่ความแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตแตกต่างกัน แต่นักท่องเที่ยวที่มีสัญชาติ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต

จากผลการศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตของงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 50.2 อยู่ในช่วงอายุ 25-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.5 มีสถานะแต่งงานแล้วคิดเป็นร้อยละ 52.3 ไม่นับถือศาสนาคิดเป็นร้อยละ 38.3 มีสัญชาติยุโรปคิดเป็นร้อยละ 55.5 มีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่าคิดเป็น

ร้อยละ 64.3 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทคิดเป็นร้อยละ 35.3 และ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2,501-3,500 ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 31.3

ผลการศึกษาครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Moolla (2012) และ Suwannasing (2019) ในประเด็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ Moolla (2012) ยังพบความสอดคล้องว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีอายุประมาณ 20-35 ปี และมีสถานะสมรสแล้ว แต่งานวิจัยของ Moolla (2012) มีความไม่สอดคล้องกับงานวิจัยฉบับนี้ในประเด็นของสัญชาติของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพส่วนใหญ่เป็นเอเชีย จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีอาชีพลูกจ้าง จากสิ่งนี้สามารถวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เริ่มเปลี่ยนไปหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด -19 ในปี 2564 ส่งผลให้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเปลี่ยนจากกลุ่มเอเชียเป็นกลุ่มยุโรปเนื่องจากมาตรการการเดินทางข้ามแดนของแต่ละประเทศในเอเชียมีมาตรการที่เข้มงวดและจังหวัดภูเก็ตได้มีโครงการ Phuket sand box ซึ่งเปิดรับนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวซึ่งประเทศแถบยุโรปมีการเปิดให้นักท่องเที่ยวเดินทางข้ามประเทศได้แต่ประเทศแถบเอเชียหลายๆประเทศยังปิดประเทศจึงทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรปกลายเป็นนักท่องเที่ยวตลาดหลักของประเทศไทย ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตเป็นผู้ที่มีการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท และเป็นผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัท จะเห็นได้ว่าลักษณะนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นผู้มีการศึกษาสูงและมีอาชีพการงานที่มั่นคง ซึ่งโยยหาต้องการเดินทางท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเพื่อพักผ่อนและผ่อนคลายความเครียดและสามารถทำงานได้ทุกที่หรือเรียกว่าเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยว “Workation” “Wellcation” “Welleisure” ที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวพร้อมกับทำงานและดูแลสุขภาพไปในเวลาเดียวกัน ในประเด็นของรายได้เฉลี่ย งานวิจัยฉบับนี้พบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูง และไม่มีศาสนา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจหลักและดิ่งของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจหลัก (Push factors) ที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การผ่อนคลายและการหลบหนี เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ใส่ใจเรื่องสุขภาพกาย จิตใจ เริ่มเดินทางเพื่อหลีกเลี่ยงความเครียดที่ต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองประจำวันเพื่อใช้เวลาฟื้นฟูให้ร่างกายสดชื่นและผ่อนคลายจากกิจวัตรเดิมๆ พร้อมกับการค้นหาความสุขให้กับชีวิต รองลงมา คือ อีสราภาพในการจูงใจ เนื่องจากนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถรับประสบการณ์ด้านสุขภาพที่ดีควบคู่ไปกับประสบการณ์การท่องเที่ยวอื่น ๆ และ สุขภาพร่างกายและจิตใจ เนื่องจากปัจจุบันคนส่วนใหญ่เผชิญกับสังคมและสภาวะกดดันในชีวิตประจำวันส่งผลให้เห็นความสำคัญในการฟื้นฟูร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Poom a phinunt and Weerakit (2018: 89-109) ที่ได้พบว่า การผ่อนคลายและการหลบหนีเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่สุดสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว และอีสราภาพในการจูงใจ เพื่อหลุดพ้นจากความเครียดและภาระความรับผิดชอบในหน้าที่ต่างๆ Chen (2022) พบว่า การพักผ่อนและผ่อนคลายเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่ออกเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีแนวโน้มที่สูงขึ้น โดยมักใช้เวลาไปกับกิจกรรมเพื่อพักผ่อนทาง

ร่างกายเป็นหลัก Kianwattana, Sukonthasap, and Leemingsawat (2018:167-177) พบว่า สิ่งหลักที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยมากที่สุด คือ การมาผ่อนคลายและฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ Imwittaya (2021) พบว่า ความต้องการผ่อนคลายร่างกาย และพักผ่อนหย่อนใจ เป็นปัจจัยหลักของผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญสูงที่สุดในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจดึง (Pull factors) ที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านราคา เนื่องจากการบริการด้านสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตมีราคาที่สมเหตุสมผล ค่อนข้างกับเงินที่จ่ายไปและคุณภาพที่ได้รับ อีกทั้งมีความหลากหลายในราคาของแพคเกจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบริการสุขภาพทำให้นักท่องเที่ยวทุกระดับสามารถเข้าถึงได้ง่ายและเลือกรับบริการในราคาที่เหมาะสมกับความต้องการ มีค่าครองชีพต่ำกว่าที่อื่น และมีราคาแสดงชัดเจนทำให้ตัดสินใจซื้อได้ง่ายและแสดงถึงความโปร่งใสในการให้บริการ รองลงมา คือ ด้านลักษณะกายภาพ จังหวัดภูเก็ตมีศักยภาพสูงในการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพไม่ว่าจะเป็นท่าเลที่ตั้งที่สามารถเดินทางเข้าถึงบริการสุขภาพได้สะดวกสบาย สิ่งแวดล้อมธรรมชาติที่หลากหลายเอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนและฟื้นฟูสุขภาพ สถานประกอบการที่มีมาตรฐานระดับสากล และมีกิจกรรมเชิงสุขภาพที่หลากหลายรูปแบบเหมาะสมสำหรับทุกเพศทุกวัยสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม และด้านบุคลากร เนื่องจากเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลกเป็นทุนเดิมทำให้มีบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพและเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สามารถให้คำปรึกษาและสื่อสารได้หลายภาษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dechwitthayanusak (2012:100-121) ได้พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดเป็นกลยุทธ์หลักในการบริหารจัดการสปาในจังหวัดภูเก็ต ในด้านบุคลากรผู้ให้บริการมีความอ่อนน้อม และมีความชำนาญในการบริการ ในด้านการบริการมีราคาบริการที่สมเหตุสมผล ความหลากหลายของบริการที่น่าเสนอ และมีลักษณะทางกายภาพท่าเลที่ตั้งและบรรยากาศที่เงียบสงบเหมาะสมแก่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ งานวิจัยของ Kianwattana, Sukonthasap, and Leemingsawat (2018: 167-177) พบว่า ราคาที่เหมาะสม และความมั่นใจในความรู้ความสามารถของบุคคลผู้ให้บริการ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่นักท่องเที่ยวต่างชาติต้องการมากที่สุดในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทย และงานวิจัยของ Chusri and Lalitsasivimo (2020: 205-226) ได้กล่าวถึงประเด็นของราคาว่า ด้วยอัตราค่ารักษาพยาบาลของประเทศไทยที่ถูกกว่าประเทศเพื่อนบ้าน คุณภาพของการบริการ และอัตลักษณ์ความเป็นไทยส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภายในประเทศไทยมีการเติบโต ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยของ Weerakit, Chaiyasain, Aksornpairaj, and Sonpiam (2019: 35-57) พบว่า จุดแข็งของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต คือ ลักษณะทางกายภาพตั้งอยู่ในท่าเลที่มีชื่อเสียงระดับโลก ราคาและคุณภาพบริการมีความเหมาะสม อีกทั้งยังมีสถานพยาบาลที่ได้รับมาตรฐานรับรองระดับสากล มีความปลอดภัย และมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและโปรแกรมการบริการเชิงสุขภาพที่หลากหลาย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาประชากรศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจหลักและดึงของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต

จากการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ปัจจัยเชิงประชากรศาสตร์ ด้านเพศ อายุ สถานะ ศาสนา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่ความแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว

ต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตแตกต่างกัน แต่นักท่องเที่ยวที่มีสัญชาติ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตไม่แตกต่างกันในขณะเดียวกันจากงานวิจัยของ Poom a phinunt and Weerakit (2018: 89–109) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ และประสบการณ์การท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัยแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญ และงานวิจัยของ Moolla (2012) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวนานาชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกรุงเทพมหานคร ระหว่างเพศ และอายุ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ และเมื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจระหว่างถิ่นพำนัก พบว่า ด้านสถานภาพและชื่อเสียงแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ซึ่งสามารถสรุปโดยภาพรวมได้ว่า ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตไม่ว่าจะมีเพศ อายุ สถานะ ศาสนา สัญชาติ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน แต่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ล้วนแล้วแต่มีแรงจูงใจการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้ผลการวิจัยฉบับนี้แตกต่างไปจากงานวิจัยที่สำรวจแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพช่วงก่อนสถานการณ์โควิด-19 ของ Poom a phinunt and Weerakit (2018: 35–57) และ Moolla (2012) และยังทำให้ตระหนักได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตนั้นมีความเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวทุกคนและมีโอกาสที่จะเติบโตในอนาคต

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาปัจจัยดึง (Pull factors) ตามส่วนประสมทางการตลาด (10Ps) ผู้วิจัยได้พบองค์ความรู้ใหม่ คือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนั้นปัจจัยดึงเพียงแค่ว่า (10Ps) อาจจะยังไม่เพียงพอในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เนื่องจากนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะ มีความต้องการพิเศษ ค่อนข้างมีรายได้สูง อีกทั้ง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพยังเป็นหนึ่งในธุรกิจท่องเที่ยวมูลค่าสูง มีราคาค่อนข้างสูง และเกี่ยวข้องกับสุขภาพภายในและภายนอกของผู้บริโภคโดยตรงสิ่งเหล่านี้ยิ่งทำให้ผู้ใช้บริการมีความคาดหวังในการรับบริการ (Service) และผู้ให้บริการ (Staff) ในระดับที่สูงกว่าการบริการประเภทอื่นๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า นอกจากส่วนประสมทางการตลาด (10Ps) อีกหนึ่งแรงจูงใจที่สำคัญที่จุดหมายปลายทางเชิงสุขภาพจำเป็นต้องและเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ การที่จุดหมายปลายทางมีบริการพิเศษเฉพาะบุคคล หรือ “Personalized service” กล่าวคือ การบริการพิเศษเฉพาะที่สามารถยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามผู้รับบริการทุกประเภท อาทิเช่น การออกแบบโปรแกรมโภชนาการที่เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคล การออกแบบโปรแกรมออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคล เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติเพื่อทำความเข้าใจทั้งในมุมมองผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการด้านสุขภาพและผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวต่างชาติ และสามารถนำไปพัฒนาระดับการบริการ การผลิตสินค้าและบริการเชิงสุขภาพที่สามารถตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ตได้อย่างมี

ประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนการพัฒนากลยุทธ์ โครงการ และแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อต่อยอดจังหวัดภูเก็ตสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพระดับโลก (World class wellness destination) และศูนย์กลางการทางการแพทย์และส่งเสริมสุขภาพ (Medical & Wellness Hub)

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้วิจัยที่สนใจสามารถพิจารณาและศึกษาเพิ่มเติมกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย และพื้นที่อื่นๆในภาคใต้ ให้กว้างออกไปจนสามารถนำไปเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภาคใต้ต่อไปได้อีกในอนาคต

2.2 ผู้วิจัยที่สนใจสามารถศึกษาเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากมุมมองของบุคลากรและผู้ประกอบการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้งในด้านทักษะ องค์ความรู้ และการบริการเฉพาะบุคคล เพื่อพัฒนาระดับการบริการของบุคลากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เป็นที่รู้จักและยอมรับในระดับสากล

2.3 ผู้วิจัยที่สนใจสามารถศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจหลักและดิ่งเพื่อทดสอบสมมติฐานและทดสอบความสัมพันธ์เชิงลึกต่อไปเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากขึ้นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

- Chen, N. (2022). **Travel Motivation of Wellness Tourism**, A Project Presented to the Faculty of California State Polytechnic University, Pomona, Department of Hospitality Management Retrieved June 7, 2023, from <https://scholarworks.calstate.edu/downloads/vh53x283n>.
- Crompton, J.L. (1979). Motivations for pleasure vacation. **Annals of tourism research**. 6(4): 408- 424.
- Chusri, W., Lalitsasivimo, W. (2020). Health Tourisms: Thailand's Competitiveness, Princess of Naradhiwas University. **Journal of Humanities and Social Sciences**. 7(2): 205-226.
- Cochran, W. G. (1997). **Sampling techniques**. Hoboken. NJ: John Wiley & Sons, Inc.
- Dechwitthayanusak, C. (2012). Health Spa Services Management in Phuket Province. **Phuket Rajabhat University Academic Journal**. 8(2): 100-121.
- Global Wellness Institute. (2020). **Wellness Tourism cluster: New trend of wellness tourism**, Retrieved June 27, 2024, from https://res.innovestxonline.com/stocks/extra/56911_20230802193743.pdf
- Global Wellness Institute. (2022), **Global Wellness Institute (GWI) Spotlights Thailand's Unique Wellness Assets on New "Geography of Wellness" Platform**, Retrieved April 4, 2023, from <https://globalwellnessinstitute.org/press-room/press-releases/geography-of-wellness-thailand/>.

- Imwittaya, P. (2021). **Motivation of Thai Generation Y tourists towards wellness tourism in Chiang Mai province**. [Master's Thesis] Graduate School Chiang Mai University. <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:161459>.
- Kianwattana, K., Sukonthasap, S., & Leemingsawat, V. (2018). Situation, Needs and Trends of Health Tourism Model in Thailand. **Academic Journal Institute of Physical Education**. 10(1): 167-177.
- Moolla, O. (2012). **The motivation of international tourists for health tourism in Bangkok Metropolis**. [Master's Thesis] Sciences Program in Sports Science Faculty of Sports Science Chulalongkorn University. <https://www.car.chula.ac.th/display7.php?bib=b1973170>.
- Poom a phinunt, P. & Weerakit, N. (2018). Behavior and motivation of Chinese wellness tourists in Phuket. **Human Resource and Organization Development Journal**. 10(2): 89-109.
- Phuket Provincial Office. (2022). **Phuket Development plan (2023-2027)**. Strategy and Data Development Group for Provincial Development, Retrieved September 11, 2022, from <https://www.phuket.go.th/webpk/contents.php?str=plan>.
- Sinjaru, T. (2005). **Research and statistical data analysis with SPSS**. 4th ed. Bangkok: V. Inter Print Company.
- Suwannasing, S. (2019). **The Satisfaction of Foreign Tourists in Using Health Tourism Services**. [Master's Thesis], M.A. (Hospitality and Tourism Industry Management) Graduate School Bangkok University. http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/4367/3/sudawan_suwa.pdf
- Tourism Authority of Thailand. (2021). **NEO Tourism, travel in a new dimension, insight for tourists in the Next Normal era**. Retrieved April 3, 2023. From <https://tatacademy.com/th/articles/article/e88576e6-df87-4256-ac57-141ddb36f01c>
- Weerakit, N., Chaiyasain, C., Aksornpairoj, P., and Sonpiam, S. (2019). The Development Guidelines of Health Tourism in Phuket to Become a Medical Hub. **International Thai Tourism Journal**. 15(2): 35-57.
- Wongmonta, S. (2022). **Teaching materials for Advanced Tourism Planning and Development Course**. College of Management Bangkok, University of Phayao.

